

Sygn. akt IV Ua 19/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Marek Przysucha
Sędziowie:	SSO Robert Grygiel SSO Lidia Łataś (sprawozdawca)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Jastrzębska-Ciura

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 września 2017 roku w C.

sprawy z odwołania K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

przy udziale Szpitala (...) w Z.

o świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 stycznia 2017 roku, sygnatura akt VII U 371/16

oddala apelację

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 sierpnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu K. G. wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 9 lutego 2016r. do 6 sierpnia 2016r. w wysokości 100 % podstawy wymiaru z funduszu wypadkowego. Organ rentowy wskazał, iż nie uznał zdarzenia z dnia (...) za wypadek przy pracy, ponieważ nie spełnia wymogów definicji wypadku przy pracy. Zdaniem organu rentowego stwierdzony zawał serca jest chorobą samoistną bez związku z pracą.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony. Domagał się jej zmiany i przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego, tj. w wysokości 100 % podstawy wymiaru. Ubezpieczony argumentował, iż zawał serca nastąpił w miejscu pracy, w trakcie wykonywania pracy fizycznej polegającej na przewożeniu butli tlenowej przy panujących trudnych warunkach atmosferycznych, tj. temperatury powyżej 34 °C.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. Zdaniem organu rentowego w dniu zdarzenia nie nastąpiła sytuacja nadzwyczajna związana z pracą, którą można by było określić jako współdziałającą przyczynę wypadku.

Zainteresowany Szpital (...) w Z. nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy w Częstochowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 30 stycznia 2017r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 9 lutego 2016r. do 6 sierpnia 2016r. w wysokości 100 % podstawy wymiaru z funduszu wypadkowego.

Sąd I instancji ustalił, iż ubezpieczony K. G. podlega ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu chorobowemu, z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w Szpitalu (...) w Z. na stanowisku konserwatora. Do zakresu obowiązków ubezpieczonego należało konserwowanie urządzeń, prace gospodarcze.

W sierpniu 2015r. na terenie szpitala (...) w Z. był prowadzony remont.

W dniu (...) do obowiązków odwołującego należało wywożenie śmieci

z oddziałów do kontenerów, które znajdowały się na zewnątrz budynku, a około 11.00 przetransportowanie butli tlenowej o wadze około 80 kg z tlenowni na izbę przyjęć za pomocą wózka dwukołowego. Ze względu na trwający remont ubezpieczony transportując butlę musiał pokonać drogę około 150 metrów ze względu na rozstawione rusztowania wokół budynku. Podczas drogi odwołujący musiał pokonać krawężnik, co wymagało zatrzymania wózka i uniesienia wózka z butlą tlenową. W momencie uniesienia wózka z butlą odwołujący poczuł silny ból w klatce piersiowej z przechodzącym pieczeniem. Do zdarzenia doszło około godziny 11.00. Warunki atmosferyczne były trudne, temperatura powietrza w cieniu wynosiła około 34 °C. Podczas transportowania butli odwołujący był narażony na działanie promieni słonecznych. Odwołujący wykonywał pracę w ubraniu roboczym, tj. koszuli flanelowej

z długim rękawem oraz spodniach roboczych. W momencie kiedy odwołujący poczuł silny ból jego obowiązki przejął R. N., a odwołujący udał się na oddział w celu poddania się badaniom. U odwołującego rozpoznano ostry zawał podwoserdziowy, a także nadciśnienie tętnicze. Pracodawca uznał zdarzenie, któremu odwołujący uległ w dniu (...), za wypadek przy pracy. W protokole ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy ustalono przyczyny wypadku w postaci wysiłku fizycznego – obciążenie podczas przewożenia butli, warunki atmosferyczne – 34 °C. W okresie od 11 sierpnia 2015r. do

8 lutego 2016r. K. G. przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim wykorzystując 182 dni zwolnienia lekarskiego. Zaskarżoną decyzją z dnia 4 sierpnia 2016r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 9 lutego 2016r. do 6 sierpnia 2016r. z ubezpieczenia wypadkowego. Przed wypadkiem z dnia (...). odwołujący nie leczył się kardiologicznie.

Sąd I instancji stwierdził, iż w niniejszej sprawie spornym było czy niezdolność do pracy odwołującego w okresie przyznanego świadczenia rehabilitacyjnego od 9 lutego 2016r. do 6 sierpnia 2016r. była związana z wypadkiem przy pracy z dnia (...), czy też związana ze schorzeniem samoistnym, a jeśli ze schorzeniem samoistnym - to czy zdarzenie z dnia (...). mogło pogorszyć stan zdrowia odwołującego i czy w związku

z powyższym ubezpieczonemu przysługiwało prawo do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego.

Sąd Rejonowy wskazał, iż ferując wyrok oparł się na dokumentach zebranych w toku postępowania w postaci akt rentowych, dokumentacji medycznej. Żadna ze stron nie kwestionowała wiarygodności wymienionych dokumentów. Ponadto, Sąd ustalając stan faktyczny oparł się na zeznaniach świadka R. N. oraz zeznaniach ubezpieczonego.

Sąd Rejonowy odwołał się do treści art. 2 pkt 3 oraz 3 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Wyjaśnił, iż kryteriami dokonywanej klasyfikacji, czy dane zdarzenie stanowi wypadek przy pracy są: rodzaj przyczyny zdarzenia (wewnętrzna albo zewnętrzna) oraz okoliczności jej zadziałania (sfera spraw prywatnych albo służbowych), nagłość zdarzenia, związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem, a urazem. Nagłość zdarzenia powodującego wypadek przy pracy charakteryzuje się

zaskoczeniem pracownika, jest czymś nieprzewidywalnym. Podkreślał, że cecha ta musi dotyczyć samego zdarzenia, a nie skutku pod postacią urazu. Cecha nagłości odnosi się do czasu trwania zdarzenia, a zewnętrzność oraz bezpośredniość dotyczą jego przyczyny. Nagłość związana jest ze zdarzeniem nie przekraczającym jednej dniówki roboczej. Zdarzenie spełniające kryterium nagłości musi zostać wywołane przyczyną zewnętrzną, co oznacza, że nie może pochodzić z organizmu pracownika dotkniętego zdarzeniem. Ustawodawca jednak nie wymaga, aby źródłem urazu była tylko i wyłącznie jedna przyczyna. Oznacza to, iż w grę mogą wchodzić tzw. przyczyny złożone, gdy czynnik zewnętrzny pokrywa się z czynnikami już istniejącymi w organizmie pracownika. Przyczyną zewnętrzną wypadku może być każdy czynnik zewnętrzny, który jest zdolny wywołać w istniejących warunkach szkodliwe skutki, w tym także pogorszyć stan zdrowia pracownika dotkniętego już schorzeniem samoistnym. Organ rentowy nie kwestionował, iż K. G. doznał uszczerbku na zdrowiu, który spowodował naruszenie sprawności organizmu, lecz że uszczerbek na zdrowiu powstał na skutek istniejącego już schorzenia samoistnego. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż przyczyna zewnętrzna to jest praca fizyczna ubezpieczonego w dniu (...) polegająca na przewożeniu butli tlenowej o wadze około 80 kg, podniesienie wózka dwukołowego z butlą w celu pokonania krawężnika oraz trudne warunki atmosferyczne, tj. temperatura około 34 °C doprowadziły do wypadku przy pracy, w następstwie którego ubezpieczony doznał zawału serca. Nie ulega wątpliwości, iż schorzenie kardiologiczne występowało u ubezpieczonego przed wypadkiem. Praca fizyczna w dniu (...) oraz wysoka temperatura wyzwoliła istniejące wcześniej schorzenie samoistne. Sąd I instancji wskazywał, iż zgodnie z art. 232 k.p.c. to na organie rentowym ciążył obowiązek udowodnienia, iż zdarzenie z dnia (...) nie zostało spowodowane przyczyną zewnętrzną i że dolegliwości, których doznał ubezpieczony wywołane były przyczyną mającą swoje źródło wyłącznie w stanie chorobowym. W ocenie Sądu Rejonowego ZUS nie udowodnił tej okoliczności, nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych. Jednocześnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż zewnętrzną przyczyną sprawczą wypadku przy pracy może być każdy czynnik pochodzący spoza organizmu poszkodowanego, zdolny - w istniejących warunkach - wywołać szkodliwe skutki, w tym także pogorszyć stan zdrowia pracownika dotkniętego już schorzeniem samoistnym. Wobec powyższego Sąd Rejonowy uznał, iż sporny okres świadczenia rehabilitacyjnego miał związek z wypadkiem z dnia (...), bowiem zdarzenie to pogorszyło schorzenie samoistne istniejące przed wypadkiem.

Apelację od powyższego orzeczenia złożył ubezpieczony, zaskarżając go w całości.

Skarżący zarzucał naruszenie prawa materialnego, tj. przepisów art. 3 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 9 ust. ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015, poz. 1242 z późn. zm.).

W oparciu o powyższy zarzut wnosił o zmianę wyroku poprzez uznanie, że ubezpieczony nie spełnił warunków do nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia wypadkowego za okres od 9 lutego 2016r. do 6 sierpnia 2016r. i o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podnosił, iż zdarzenie spełniające kryterium „nagłości” musi zostać wywołane przyczyną zewnętrzną, co oznacza, że nie może pochodzić z organizmu pracownika dotkniętego zdarzeniem. Przyczyna ta winna być jednocześnie źródłem urazu. Zdarzenie z dnia (...) nie spełnia wymogów definicji wypadku przy pracy, ponieważ nie zostało spowodowane przyczyną zewnętrzną. Odwoływał się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2014r., sygn. akt III UK 32/14. Zdaniem skarżącego wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego nie dają podstaw do uznania, że praca fizyczna oraz trudne warunki atmosferyczne były przyczyną zewnętrzną zdarzenia i że wyzwoliły istniejące wcześniej schorzenie samoistne. W sprawie nie zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Podnosił, że w pisemnych motywach wyroku Sąd Rejonowy dwukrotnie podniósł, że zdarzenie z dnia (...) wyzwoliło istniejące wcześniej schorzenie samoistne. Sąd zgodnie z przepisem art. 232 k.p.c. zd. drugie winien z urzędu dopuścić dowód z opinii biegłego kardiologa, który na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonałby oceny stanu zdrowia ubezpieczonego i związku ze zdarzeniem z dnia (...).

Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, które jednak częściowo uzupełnił poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu kardiologii.

Na podstawie powyższej opinii Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczony, obciążony jest czynnikami ryzyka miażdżycy, nadciśnieniem tętniczym, hyperlipidemią, z powodu których był leczony w warunkach poradni rejonowej, gdzie zalecano stosowanie leku hipotensyjnego

i hypolipemizującego. Zawał serca wystąpił u ubezpieczonego w dniu (...) jako pierwsza demonstracja choroby wieńcowej, podczas wykonywania pracy zarobkowej na stanowisku konserwatora, do obowiązków którego należało, m.in. transportowanie butli z tlenem. Podczas wykonywania w/w czynności panowały trudne warunki atmosferyczne, wysoka temperatura. Ze względu na remont w zakładzie pracy i utrudnienie z powodu rusztowań, ubezpieczony musiał pokonać z butla dłuższą drogę, wystąpiła też konieczność podniesienia wózka z butlą o wadze ok. 80 kg, celem pokonania krawężnika, co wymagało znacznego wysiłku fizycznego, przekraczającego normy wysiłku na stanowisku konserwatora. Nagły ból w klatce piersiowej był następstwem dźwignięcia dużego ciężaru. Wobec powyższego zawał serca, który wystąpił nagle u osobnika obciążonego czynnikami ryzyka miażdżycy, był schorzeniem samoistnym powstałym wskutek zmian miażdżycowych w tętnicach wieńcowych. Schorzenie samoistne, tj. zawał serca, wywołane przyczyną wewnętrzną, na które nałożyły się czynniki zewnętrzne, tj. praca w trudnych warunkach klimatycznych sprzyjająca zwiększonej potliwości i zagęszczeniu krwi oraz konieczność dźwignięcia dużego ciężaru, który poprzez zwiększenie napięcia w ścianie naczynia, mógł spowodować obkurczenie naczynia w miejscu istniejącej zmiany miażdżycowej, doprowadzając do zamknięcia naczynia wieńcowego i wystąpienia zawału. Do zdarzenia z dnia (...) przyczyniły się warunki w jakich praca była w tym dniu wykonywana, tj. ciężka praca fizyczna wykonywana w wysokiej temperaturze. Istnieje związek przyczynowy między niezdolnością ubezpieczonego do pracy w okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego od 6 lutego 2016r. do 6 sierpnia 2016r., a zdarzeniem z dnia (...). Z powodu zawału serca ubezpieczony był na zwolnieniu lekarskim - numer statystyczny choroby (...)(choroba wieńcowa) i następnie z powodu tej samej choroby orzeczono świadczenie rehabilitacyjne na okres 6 miesięcy. Zmiana miażdżycowa w tętnicy przedniej zstępującej zamykająca naczynie spowodowała wystąpienie zawału serca. Zmiana miażdżycowa w pniu tętnicy wieńcowej w badaniu IVUS we wrześniu 2015r, nie miała znaczenia hemodynamicznego i z jej powodu nie orzeczono świadczenia rehabilitacyjnego, lecz z powodu zawału, wskutek okluzji LAD, którego odwołujący doznał w (...).

Biorąc pod uwagę uzupełniony materiał dowodowy Sąd Okręgowy w całej rozciągłości zaakceptował ocenę prawną dokonaną przez Sąd I instancji.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2017r., poz. 1773) z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje świadczenie rehabilitacyjne dla ubezpieczonego, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy.

Wedle art. 9 ust. 1 tej ustawy świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego przysługują w wysokości 100 % podstawy wymiaru.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych;
- 2) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;

3) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Jednocześnie w art. 2 pkt 3 ustawy wskazano, iż uraz, to uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego.

Odnosząc powyższe uregulowanie do okoliczności sprawy należy wskazać, że nie było między stronami sporne, iż zdarzenie z (...) miało nagły przebieg, w jego wyniku nastąpił u ubezpieczonego uraz i było ono związane z pracą. Jednakże, w ocenie apelującego, brak było przyczyny zewnętrznej.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że o istnieniu przyczyny zewnętrznej można mówić w określonych okolicznościach również w przypadku uaktywnienia schorzeń samoistnych. Wynika to choćby z cytowanego przez ZUS w apelacji wyroku Sądu Najwyższego z dnia

4 listopada 2014r. (sygn. akt III UK 32/14, LEX nr 1628875), w którym wyjaśniono, iż wykonywanie zwykłych (typowych, normalnych), choćby wymagających dużego wysiłku fizycznego, czynności (obowiązków) przez pracownika, który doznał zawału serca w czasie

i miejscu wykonywania zatrudnienia, nie może być uznane za zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy, gdyż „sama praca” nie może stanowić zewnętrznej przyczyny

w rozumieniu definicji wypadku przy pracy, ale może nią być dopiero określona nadzwyczajna sytuacja związana z tą pracą, która staje się współdziałającą przyczyną zewnętrzną.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w szczególności niekwestionowana przez strony opinia biegłego z zakresu kardiologii, potwierdza że w przypadku ubezpieczonego doszło do nadzwyczajnej sytuacji związanej z wykonywaną przez niego pracą, która stała się współdziałającą przyczyną zewnętrzną. Zaistniała konieczność wykonania czynności przekraczającej normy wysiłku na stanowisku konserwatora oraz wystąpiły bardzo niekorzystne warunki atmosferyczne związane z wysoką temperaturą. Schorzenie samoistne, tj. zawał serca, wywołane zostało przyczyną wewnętrzną, na które nałożyły się wymienione czynniki zewnętrzne. Uprawnia to do stwierdzenia, że przyznane za sporny okres świadczenie rehabilitacyjne miało związek z wypadkiem z dnia 11 sierpnia 2015r.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.